

POSKUSNI KS V CENTRU: PRULE IN AJDOVŠČINA

## Vrečke, nič več smetnjaki

od 5. oziroma 6. novembra sodobnejši odvoz smeti – Kražani so dobili vrečke brezplačno – Papir bodo pobirali posebej

V številnih večjih jugoslovanskih mestih že dalj časa za odvoz smeti ne uporabljajo več klasičnih pločevinskih smetnjakov, temveč občani smeti odlagajo v vrečke. V Ljubljani že več let razmišljamo o sodobnejšem odvozu smeti (po odloku IS bi morali pričeiti z nočnim odvozom smeti v središču mesta že 16. junija 1976, pogoj za tak odvoz smeti pa je bila zamenjava klasičnih smetnjakov z vrečkami), letos spomladi so se za nov način odvoza odpadkov odločili v krajevni skupnosti Edvarda Kardelja, od 5. oziroma 6. novembra pa tudi v KS Prule in Ajdovščina. Ti dve krajevni skupnosti sta bili po dogovoru izbrani za poskusni KS v občini Center.

Vse družine iz obeh krajevnih skupnosti so dobile pismo obvestilo in navodilo, kdaj je treba zavezane vrečke postaviti na pločnik pred hišo. Stari način odvažanja odpadkov so obdržali le tam, kjer so skupna kurišča na trda goriva in v času kurilne sezone odlagajo iz dneva v dan večje količine pepela. Po koncu kurilne sezone bodo pričeli uporabljati vrečke.

Da bi prehod na nov način odvoza smeti bil za občane kar se da enostaven, je Komunalna skupnost občine Center zagotovila vsem nosilcem stanovanjske pravice v teh dveh krajevnih skupnostih po 12 brezplačnih vrečk, kar je dovolj za enomesečno odlaganje smeti. Te brezplačne vrečke delijo krajevne skupnosti, na zalogi pa jih imajo trgovine na Prijateljevi ulici na Prulah,

Nama, Maksimarket, Supermarket in druge trgovine v KS Ajdovščina. Mala vrečka, namenjena gospodinjstvom, dolga 70 in široka 40 centimetrov stane 2,30 dinarja, velika, ki je dolga 1 meter in široka pol metra, namenjena delovnim organizacijam, pa 5,70 dinarja. Delovne in druge organizacije so bile dolžne same poskrbeti za vrečke.

Nov, sodobnejši, bolj higienski odvoz smeti pa ima še druge prednosti. Delavci Komunalnega podjetja bodo imeli nekoliko lažje delo, zmanjšal se bo ropot pri odvozu smeti, ob vsem tem pa so občani dobili navodila, da papirno embalažo in druge izdelke iz papirja zvežejo in položijo poleg vrečk s smetmi. Komunalno podjetje bo namreč enkrat tedensko (krajane bodo obvestili o dnevu) s

posebnim vozilom odvažali papirno embalažo. Po statističnih podatkih konča kar 33 odstotkov papirja v smeteh, kljub temu da Rdeči križ že vrsto let organizira zbiranje starega papirja. Papir, pomešan z ostanki hrane in drugimi odpadki seveda ni več primeren za predelavo. Komunalno podjetje Ljubljana, RK in druge specializirane organizacije, ki zbirajo odpadni papir, se bodo dogovorile o stroških ob tem tedenskem zbiranju papirja. Občani bodo po vsej verjetnosti ob tedenskem zbiranju papirja pred hišo oddajali tudi tisti papir, ki so ga doslej namenjali Rdečemu križu. Seveda pa bi ob tem učinkovitejšem zbiranju odpadnega papirja morali najti tudi način za zbiranje steklenine, ki je doslej največkrat končala v smeteh. A. V.

## Delovanje potrošniških svetov

»Organiziranje in delovanje potrošnikov je sestavni del celovitega samoupravnega organiziranja, s katerim se omogoča popolnejše uresničevanje družbenoekonomskega položaja delovnih ljudi in občanov na temelju ustave in zakona o združenem delu.

Predvsem ustava iz leta 1974 bolj kot vse prejšnje poudarja družbeno vlogo organiziranih potrošnikov ter nujnost povezovanja in usklajevanja njihovih interesov z interesi proizvajalcev. Te samoupravne oblike delovanja potrošnikov skušajo premostiti odtujenost proizvodnje, trgovine, in potrošnje. Treba je ustvariti pogoje, v katerih bodo vsi udeleženci v proizvodnji, prodaji in potrošnji določenega blaga medsebojno sodelovali ter svoje interese medsebojno usklajevali. Tudi to je bistvena naloga svetov potrošnikov, ki najdejo oporo in pogoje za svoje delovanje v okviru posamezne krajevne skupnosti,« je povedal Anton Preinfalk, predsednik občinske konference svetov potrošnikov.

»Obseg delovanja organiziranih potrošnikov, kot posebnega samoupravnega organizma krajevne skupnosti, je

ustrezno mesto, kjer bi se lahko določen problem ustrezno rešil. Sam namreč ni izvršilni organ. Svet potrošnikov ima tudi velik vzgojni namen: njegovi člani prisluhnejo vsem problemom – ki tarejo kražane in želijo, da bi se čim več takih anomalij obravnavalo javno.

Danes si prizadevamo, da bi bila proizvodnja, trgovina in potrošnja združena v celovit proces družbene reprodukcije, ki naj sloni na dohodkovnih odnosih (skupno gospodarjenje z združenimi sredstvi).

Obstajajo potrebe po sodelovanju svetov potrošnikov pri oblikovanju srednjeročnih planov; v srednjeročnem planu od leta 1981–85 naj bi predvideli potrebe, ki bi nastale med to dobo (področja trgovin, gostinskih lokalov, kulturnih ustanov, športnih objektov, šolstva, itd. Pomembno vlogo pri tem pa ima tudi planiranje, ki se izvaja v celotni sferi družbene reprodukcije.

Pripomnimo naj še, da redakcijski odbor na nivoju RK SZDL pripravlja priročnike za svete potrošnikov. Eden je že v tisku, drugi pa tik pred tem. Izšel naj bi ob koncu tega leta ali pa v začetku naslednjega.

Naj v ilustracijo navedemo delovanje sveta potrošnikov v krajevni skupnosti Stara Ljubljana, o čemer smo se pogovarjali s tajnikom KS Mihom Kapeletom.

»Ta svet je bil formiran lani junija na prvi skupščini krajevne skupnosti, šteje 15 članov različnih starosti, od dijakov do upokojencev. Na zadnji seji je obravnaval gostinske dejavnosti na področju Stare Ljubljane, pregledal je poslovanje trgovin z živili in storitvenih dejavnosti. Preverjali so, če zadoščajo potrebam kražanov. Stopili so v stik z Mercatorjem in mu predlagali novogradnjo na Starem trgu, toda Mercator je sklenil, da bo razširil obstoječe trgovine s področja KS. Obravnavali so tudi namembnost vlog, ki so jih dali obrtniki. Ugotovili so določena odstopanja in bodo seveda posredovali zahtevo po podrobnejši preiskavi pristojni inšpekcijski službi. Krajevna skupnost daje nosilec določenih uslužnostnih dejavnosti precej ugodnosti: velja omeniti, da primanjkuje delavnic za popravilo gospodinjstvih aparatov, elektromehaničnih delavnic, mizarjev... in ti bi dobili dovoljenja za odprtje lokalov. Velikokrat pa odbijejo zahteve raznih zasebnih gostinskih delavcev, ki žele dobiti prostore za razne okrepčevalnice (hot dog itd.). Sklenili so tudi, da imajo nekateri zasebni gostinci odprte svoje lokale tudi ob sobotah in nedeljah, ko je večina drugih zaprtih. Dotikajo pa se seveda še drugih problemov, ki tarejo kražane. Kmalu spet nameravajo sklicati sejo sveta potrošnikov, kjer bodo obravnavali probleme, ki se porajajo.



natančneje opredelil šele zakon o združenem delu, kasnejše podrobnosti pa zakon o blagovnem prometu. Pričakujemo tudi spremembe glede kontrole cen.

Sveti potrošnikov se razvijajo sredi posameznih krajevnih skupnosti in zato izražajo interese, potrebe in zahteve kražanov. Občani kot potrošniki izvolijo iz svoje sredine tiste ljudi, ki jim zaupajo zastopanje svojih interesov, KK SZDL dobi predloge, člani so evidentirani in nato skupščina krajevne skupnosti potrdi, da so ti občani izvoljeni v svet potrošnikov. Število članov teh svetov je lahko zelo različno; največkrat se giblje med 11 in 25, odvisno pač od velikosti krajevne skupnosti oziroma njenega dela in števila prebivalcev, ki jih zajema taka KS.

Delegati v svetih potrošnikov so lahko le kražani tistega področja, ki jih voli, ne morejo pa to biti delegati organizacij združenega dela, ki imajo sedež v tisti KS.

»Svet potrošnikov ima vplod v stvari, ki zadevajo kražane, težišče pa je na blagovnem prometu – obrt, trgovina, gostinske in uslužnostne dejavnosti. Probleme rešujejo ti sveti tam, kjer je to najbolj smotno. Svet potrošnikov je pobudnik, je varuh potrošnikov; določene zahteve, pobude in želje s strani potrošnikov posreduje na kar najbolj

OSNUTEK SMERNIC KS AJDOVŠČINA

## Izboljšati otroško varstvo, promet in še kaj

Na številnih področjih v krajevni skupnosti Ajdovščina je še vedno vrsta nerazrešenih vprašanj. Reševanje teh pa so vključili v osnutek smernic za pravo plana krajevne skupnosti za naslednje srednjeročno obdobje – od leta 1981 do 1985. To pa je bila tudi ena izmed točk na seji skupščine delegatov krajevne skupnosti Ajdovščina.

Poleg tega so delegati obravnavali finančno poročilo krajevne skupnosti Ajdovščina za prvih osem mesecev letošnjega leta, predlog za preureditev starih poslovnih prostorov, dvorane in prizidka KS Ajdovščina. Spregovorili so o kadrovski problematiki pri delu sveta krajevne skupnosti, nato pa so obravnavali informacije o akciji »NNNP 79«, o delu svetov in komisij, o delu delegacij ter o sodelovanju s pobratenimi krajevnimi skupnostmi.

Kar zadeva dosedanja družbeni in gospodarski razvoj krajevne skupnosti, velja ugotoviti, da se v obdobju od 1976 do 1980 stanje ni kaj dosti spremenilo (pri tem gre za fizično oceno in ne za gospodarjenje posameznih OZD). V krajevni skupnosti Ajdovščina deluje 10 TOZD, OZD in delovnih skupnosti s področja gradbeništva, 15 s področja gostinstva in turizma, 61 s področja trgovine, 4 s področja bank in denarnega prometa, 13 delovnih skupnosti ter 44 zasebnih obrtnikov. Ob tem velja predvsem ugotoviti zlasti pomanjkanje obrtnih storitev, zlasti vodovodne in elektro obrti, ključavničarstva, krojaštva in podobno.

Na območju KS so številne zgradbe (poslovne in stanovanjske), ki s kurišči onesna-

žujejo zrak. Po programu za tekoče srednjeročno obdobje bi morali izdelati program prehoda na ogrevanje iz toplotnega omrežja. Tega niso uresničili, predvsem zaradi odpora lastnikov v zvezi s stroški, ki bi nastali s prehodom. Poleg kurišča zrak onesnažuje tudi promet. Zanimivo je, da nobenega od predlaganih predlogov glede preprečitve oziroma omejitve prometa na področju krajevne skupnosti niso upoštevali pri dvakratni novelaciji odloka o cestnem prometu v Ljubljani.

V krajevni skupnosti Ajdovščina delujejo tri enote VVO dr. France Prešeren z zmogljivostmi 130 otrok, pri čemer je nekaj najmlajših kražanov tudi v VVO Ane Zihel na Resljevi cesti. Po zadnjih podatkih je v krajevni skupnosti 333 otrok do šestega leta starosti, v organiziranem varstvu pa jih je 180. Ni čudno torej, če so tudi v razpravi prav o otroškem varstvu spregovorili kot o enem izmed najbolj perečih problemov.

### Tipična mestna krajevna skupnost

V krajevni skupnosti, ki je v trikotniku med Titovo cesto, Prešernovo cesto in Cankarjevo cesto, se sicer ne morejo pritoževati nad komunalnimi napravami, ki so dokaj dobro

urejene, podobno velja za prekrbo, promet, kulturne ustanove in še marsikaj. Zato pa se kražani vsak dan srečujejo z nekaterimi nič manj prijetnimi problemi, ki smo jih že omenili. Predvsem gre marsikatera pikra na račun izredno gostega prometa, zlasti parkiranja. Stanovanjskega fonda v naslednjem obdobju ne bi zmanjševali (razen tistega, ki ne ustreza), saj v krajevni skupnosti Ajdovščina dejansko ni možnosti za gradnjo novih stanovanjskih enot. Zato pa bi bilo treba pospešiti akcijo za prenovo podstrešij, pri čemer bodo morali evidentirati vsa podstrešja, ki bi jih bilo moč adaptirati. Eden izmed problemov slej ko prej ostaja Kolizej, saj so tamkajšnji prostori vse prej kot primerni za bivanje.

Kar zadeva stanje na področju ljudske obrambe in družbene samozasčite, so lahko v krajevni skupnosti Ajdovščina razmeroma zadovoljni. S tem v zvezi bo treba v naslednjem srednjeročnem programu poskrbeti za sanacijo virov pitne vode v Tivoliju. Okrepiti bo treba hišno civilno zaščito in postaviti odbore SZDL v stanovanjskih hišah in ulici. Ti bodo usklajevali organiziranost civilne zaščite z organi in organizacijami v krajevni skupnosti. V program dela odbora za ljudsko obrambo in družbeno samozasčito se bodo morale postopno vključevati organizacije združenega dela v zvezi z obrambnimi pripravami KS. Nič manj pomembno pa ni sodelovanje s sosednjimi krajevnimi skupnostmi, ko bo šlo za akcije skupnega pomena.

T. Keršmanc

Dora Vodopivec